

Κίεο-1417/41 ΜΟΒΟ

Ξενάγηση στο Αρχιπέλαγος

Ποιος νοιάζεται που η Ακρόπολη δεν συμπεριελήφθη στην, έτσι κι αλλιώς, αμφιλεγόμενη λίστα με τα επτά νέα θαύματα του κόσμου; Η χώρα μας, εξάλλου, είναι γεμάτη από μεμονωμένα μνημεία ή χώρους που συνιστούν άηλιστε μικρά κι άηλιστε μεγάλα «θαύματα». Κατάλοιπα προϊστορικών και ιστορικών οικισμών, ενδείξεις/αποδείξεις προαιώνιων συμπεριφορών που δεν περιμένουν κανέναν Μπέρναρντ Γουέμπερ για να κοστολογήσει την αξία τους και να εμπορευματοποιήσει τη σπουδαιότητά τους. Δύο βιβλία μάς φέρνουν εγγύτερα σε κάποια από αυτά, τα οποία μάλιστα βρίσκονται στα νησιά του Αιγαίου. Πρόκειται για την αναθεωρημένη έκδοση του κλασικού πλέον έργου του καθηγητή Αρχαιολογίας Κόθην Ρένφριου «Η ανάδυση του πολιτισμού. Οι Κυκλάδες και το Αιγαίο στην 3η χιλιετία π.Χ.» (εκδόσεις ΜΙΕΤ) και τα «Νησιά του Αιγαίου» (εκδόσεις Μέλισσα), που επιμελήθηκε ο αρχαιολόγος Ανδρέας Βλάχουπουλος. Και τα δύο, πλημμυρισμένα από το φως και ποτισμένα από τη θαλασσινή αύρα, μας προτείνουν να δούμε - καλοκαιρι γαρ- το «άηλιο» Αιγαίο.

■ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΡΑΪΤΗ

Τα νησιά του Αιγαίου έχουν την τιμητική τους αυτή την εποχή. Όποιος ενδιαφέρεται να γνωρίσει τον τόπο που επέλεξε να διακοπεί πριν ακόμη επιβιβαστεί στο πλοίο μπορεί να ξεναγηθεί σε αυτόν μέσα από τις σελίδες των συγκεκριμένων βιβλίων. Να ξεναγηθεί επί της ουσίας, αναζητώντας την ιστορία του και αναμοχλεύοντας τα κατάλοιπα των πολιτισμών που άνθησαν εκεί. Παρ' ότι έχουν περάσει 30 και πλέον χρόνια από τότε που πρώτο εκδόθηκε, στα αγγλικά, «Η ανάδυση του πολιτισμού. Οι Κυκλάδες και το Αιγαίο στην 3η χιλιετία π.Χ.», το βιβλίο-μελέτη μόλις προσφάτως κυκλοφόρησε στα ελληνικά από το ΜΙΕΤ. Αν και στο μεσοδιάστημα έχουν προκύψει νέα δεδομένα - ευρήματα και θεωρίες -, εξακολουθεί να αποτελεί βασικό εργαλείο για όλους όσοι θέλουν να εντρυφήσουν στα περί αιγαιακής προϊστορίας (η ελληνική μετάφραση περιλαμβάνει, πάντως, εν συνόψει τις εξελίξεις της έρευνας έως το τέλος του 20ού αιώνα).

Η διαδρομή είναι μακρά, από τις πρώτες συγκεντρώσεις κυνηγών-τροφοσυλλεκτών μέχρι τις κοινωνίες ανακτορικού τύπου. Ο Ρένφριου, πάντως, την έχει «βαδίσει» ολόκληρη και έχει σταθεί εκεί όπου αξίζει. Ακόμη και ο «αμύπητος» θα μπορούσε να γοητευθεί από τα στοιχεία που παραθέτει ο συγγραφέας - αφήνοντας, ενδεχομένως, στην άκρη όσα αφορούν την εξέλιξη της αρχαιολογικής θεωρίας, τα οποία απευθύνονται σε πιο ειδικό κοινό.

Από τη Θάσο έως τη Γαύδο

Σαν να συμπληρώνει το έργο του Ρένφριου μοιάζει το βιβλίο-λεύκομα τα «Νησιά του Αιγαίου», καθώς, όπως γράφει ο Α. Βλάχουπουλος, πρόκειται για μία «επισκόπηση της αρχαιολογικής δραστηριότητας στα νησιά του Αρχιπελάγους από τον 19ο αιώνα έως σήμερα», δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση, αστόσο, στα πορίσματα και τα ευρήματα των τελευταίων 20 ετών.

«Μέσα από έναν πολυλιμένο πλού που ξε-

Νησί: Τα ερείπια του ναού του Διού του Απολλωνίου στο Πλακίσι (το μικρό νησάκι μπροστά στο πλοίο) της Νάξου, από το 330 π.Χ. περίπου. Τα γιγαντιαία ερείπια γίνε γνωστά ως Πλακίσι, τη σεβάση της Νάξου.

κινά από τη μακεδονική Θάσο για να καταλήξει στη Γαύδο του Λιβυκού πελάγους και πάνε από την αττική Ψυττάλεια έως την καρική Μεγίστη, (στόχος του βιβλίου είναι) να ενισχύσει την αρχαιογνωσία, να προσφέρει εποπτικά αντίληψη του ιστορικού χώρου και να δώσει μερικά από τα σημαντικότερα «ανθρώπων έργα» ενός μεγάλου πολιτισμού, του αιγαιακού». Σημειώνεται ότι τα κείμενα για κάθε ένα από τα νησιά έχουν γραφτεί από τους αρ-

χαιολόγους οι οποίοι έρευνσαν, ανέσκαψαν και μελέτησαν τους χώρους, παρουσιάζοντας συχνά και ευρήματα πρόσφατων ανασκαφών.

Οι φωτογραφίες που συνοδεύουν τα κείμενα, εκτός από το να δίνουν εικόνα στις λέξεις «εταξιδεύοντας» το βλέμμα του αναγνώστη, καταδεικνύουν, επίσης, τη σπουδαιότητα του περιβάλλοντος όπου αποκαλύφθηκε το εκάστοτε έργο τέχνης στις μετέπειτα προσπάθειες ανάδειξής του.

Γνωρίζετε ότι...

- Η Χίος πιθανότατα οφείλει το όνομά της στον Χίο, γιο του Ποσειδώνα, του οποίου η γέννηση συνοδεύτηκε από ισχυρές κλονοπτώσεις στο νησί.
- Οι Πάριοι άποικοι της Θάσου θεωρούσαν ότι αυτά ήταν η γη της επαγγελίας που ο δελφικός χρησμός τους είχε υποσχεθεί.
- Η νήσος Πεπάρθος, που φέρεται να ονομαζόταν ο Ραδάμανθης στον πρύγκιπα της Κρήτης, κατά τον Διόδωρο Σικελιώτη, δεν είναι άλλη από τη σημερινή Σκόπελο.

- Το νησί των Κυθίων «αναδύθηκε» τρεις φορές από τη θάλασσα σε διάφορες γεωλογικές περιόδους.
- Οι νόμφοι, σύμφωνα με τη μυθολογία, ήταν οι πρώτες που κατοίκησαν στην Κέα.
- Το όνομα της Ανδρού αναφέρεται για πρώτη φορά στην τραγωδία του Αισχύλου «Πέρσες».
- Το μήκος της Δάλου είναι μόλις πέντε χιλιόμετρα.
- Η Κίμολος ήταν ψηφισμένη, στην αρχαιότητα, για τα σόκα και τους αυανός της - ονομαζόταν και Ξανθοσά.